

Til Kunnskapsdepartementet
postmottak@kd.dep.no

Oslo, 13.11.2020

Høringsnotat om forskrift om nasjonal retningslinje for helsesykepleierutdanningen

HLF er Norges største organisasjon for mennesker med funksjonsnedsettelse med 67 500 medlemmer. 14,5 % av Norges befolkning over 20 år¹ har en hørselshemming som påvirker hverdagen, som sosial isolasjon og frafall fra utdanning og arbeidsliv.

HLF (Hørselshemmedes Landsforbund) takker for muligheten til å komme med innspill til forslaget til ny forskrift om nasjonal retningslinje for helsesykepleierutdanning.

HLFs hovedinnspill:

- HLF ber departementet om å legge til en ny paragraf som omhandler kunnskap om barn med funksjonsnedsettelse, herunder hørselstap, i forskriften om nasjonal retningslinje for helsesykepleierutdanningen. En slik paragraf bør innbefatte læringsmål om ulike funksjonshemminger og sansetap, herunder hørselstap, kommunikasjon, universell utforming, tilretteleggingsbehov, psykisk helse og barrierer som hindrer inkludering for disse gruppene.

Kunnskap om hørsel og psykososial helse

Det er omtrent 2500 hørselshemmede barn i norske barnehager og skoler til enhver tid. De aller fleste har talespråk som førstespråk, og har høreapparat eller Cochlea implantat. De fleste hørselshemmede barn går i sin lokale barnehage og skole med normalthørende elever. Hørselshemmede barn trenger universell utforming og individuell tilrettelegging for å kunne delta på lik linje med andre barn.

HLF mener det er behov for mer kunnskap om hørsel, hørselstap og kommunikasjon med hørselshemmede i skoleverket og blant helsearbeidere, herunder også i helsesykepleierutdanningen. I 2018 fastslo Patrik Kermit at barn og unge med hørselstap som gruppe oppnår dårligere resultater på skolen sammenlignet med hørende jevnaldrende. De har større psykososiale utfordringer, er mer ensomme og sliter med å oppnå en opplevelse av å være en del av fellesskapet. I tillegg er det lite som tyder på at de får medvirke på sitt eget utdanningsløp og -situasjon. Hørselshemmede barn og unge med milde og moderate hørselstap går ofte under radaren, men på sikt fører manglende kunnskap og tilrettelegging til at barna mister læring og sosiale relasjoner.²

HLFs mobbeundersøkelse våren 2017 avdekket oppsiktsvekkende tall når det gjelder hvordan hørselshemmede barn i grunnskolen har det. Mer enn hver fjerde hørselshemmede elev (28 prosent) svarte at de ble mobbet flere ganger i måneden og fire av fem elever opplevde at voksne sjelden eller aldri grep inn da de ble holdt utenfor. Én av seks svarte at mobbingen skjedde i klasserommet og en tredjedel svarte at skolen visste om mobbingen, men at det ikke hjalp.

¹ Engdahl B, Tambs K, Borchgrevink HM, Hoffman HJ. Screened and unscreened hearing threshold levels for the adult population: Results from the Nord-Trøndelag Hearing Loss Study. *Int J Audiol.* 2005; 44, 213-230.
http://www.fhi.no/eway/default.aspx?pid=239&trg=Content_6496&Main_6157=6263:0:25.6102&MainContent_6263=6496:0:25.6109&Content_6496=6178:50246:25.6109:0:6562:14:::0:0

² Kermit, Patrick. Hørselshemmede barns og unges opplæringsmessige og sosiale vilkår i barnehage og skole. Kunnskapsoversikt over nyere nordisk forskning, NTNU, 2018: 7. <https://samforsk.brage.unit.no/samforsk-xmlui/bitstream/handle/11250/2496060/H%C3%B8rselshemmede+barns+og+unges+oppvekst+WEB.pdf?sequence=1>

Hørselshemmede barn og unge med hørselstap er med andre ord mer utsatt for utenforskap og det er derfor svært viktig at helsesykepleiere har kunnskap om hvordan et hørselstap påvirker den psykososiale helsen til hørselshemmede barn. HLF mener det bør gis opplæring i kommunikasjon med hørselshemmede barn, både talespråklige og tegnspråklige. Helsesykepleiere må ha kunnskap til å avsløre mobbing, et dårlig psykososialt skolemiljø og generell psykisk uhelse for elever med hørselsnedsettelse. Helsesykepleierne må også ha verktøy for å forebygge disse utfordringene.

Hvis helsesykepleiere kan følge opp barn og unge med hørselstap på en hensiktsmessig måte, kan det redusere utenforskap, dårlig psykisk helse, samt bidra til å hindre frafall fra utdanningsløpet. Dette er svært viktig for den enkelte elev og for samfunnet som helhet.

I tillegg bør helsesykepleiere ha kunnskap om og ferdigheter til å forebygge hørselstap blant barn og unge, herunder hvordan barn kan ha en sunn omgang med lyd.

Konkrete forslag

I høringsnotatet ber Kunnskapsdepartementet høringsinstansene om å besvare noen konkrete spørsmål. Her er spørsmålene besvart i den rekkefølgen de er stilt.

1. I hvilken grad vurderes utkast til retningslinjen å være i tråd med tjenestenes fremtidige kompetansebehov?

HLF mener det er mangelfullt at ikke hørselshemmede, eller funksjonshemmede generelt, er nevnt i forskriftsteksten. Vi noterer oss at urbefolkning og minoriteter er nevnt i § 6, samt kommunikasjon via tolk i § 12, men opplever at dette ikke innbefatter hørselshemmedes behov. HLF mener kunnskapen som viser at hørselshemmede barn lettere faller utenfor og er mer utsatt for psykisk uhelse tilsier at det bør innlemmes en ny paragraf i forskriften som tar for seg barn med spesielle behov grunnet funksjonsnedsettelse. Helsesykepleierne som utdannes må ha kunnskap om kommunikasjon, universell utforming, tilretteleggingsbehov, psykisk helse og barrierer som hindrer inkludering for denne gruppen. Vi mener dette kan ivaretas gjennom en ny paragraf under kapittel 2 om folkehelsearbeid, kapittel 3 om barn, unge og deres familier eller kapittel 4 om kommunikasjon, relasjon og samhandling. Sekundært kan et læringsmål om barn med funksjonsnedsettelse innlemmes i en av de eksisterende paragrafene.

2. I hvilken grad vurderes utkast til retningslinjen å være i tråd med brukernes fremtidige behov for kompetanse i tjenestene?

Vi opplever at hørselshemmede talespråklige barn er en gruppe som ofte blir glemt i barnehage og skole. Viser ellers til vårt svar på spørsmål 1.

3. Hvordan vurderes graden av detaljering sett i forhold til utdanningsinstitusjonens rett til autonomi og lokal tilpasning?

HLF mener forskriften bør være så detaljert som dette for å sørge for at alle helsesykepleiere som utdannes har tilnærmet samme kompetanse, uavhengig av hvor de har utdannet seg.

4. I hvilken grad vurderes behovet for nasjonal standardisering å være ivaretatt i læringsutbyttebeskrivelsene?

Dette har ikke HLF noen spesifikk mening om.

5. Er det noen typer kompetanser som mangler i høringsutkastet til retningslinje?

HLF savner en utdyping av hvordan helsesykepleiere kan ivareta de spesielle behovene funksjonshemmede barn, og herunder hørselshemmede barn, kan ha i opplærings situasjonen og psykososialt. Viser ellers til vårt svar på spørsmål 1.

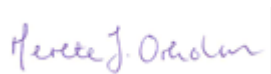
6. *Er praksis (praksisstudiet) hensiktsmessig beskrevet og gjennomførbar?*
Dette har ikke HLF noen spesifikk mening om.

7. *I hvilken grad er omfanget av utdanningen gjennomførbar innenfor rammene av utdanningen?*

Dette har ikke HLF noen spesifikk mening om.

HLF ønsker lykke til med det videre arbeidet. Ved spørsmål eller ytterligere informasjon, kontakt interessepolitisk rådgiver Hildegunn Fallang på fallang@hlf.no eller +47 98616454.

Med vennlig hilsen
HLF (Hørselshemmedes Landsforbund)

Merete J. Orholm
Politisk sjef

Hildegunn Fallang
Interessepolitisk rådgiver